

празнично-обредната система на българските роми и влиянието на семейството върху процеса на културно-битовото им приобщаване към бита и културата на българския народ.

Авторите на изследването правилно отбелязват, че обичайно-обредната система (семеини обичаи и празничен календар) на ромите у нас носи белезите на етнографската област, в която те са се заселили, че в живота на ромите навлизат масово новите празници с национален и обществено-политически характер, че сред тях непрекъснато отпадат елементите на етническа затвореност при честването на едни или други празници, в това число и вплетените в тях суеверия и предразсъдъци, и други такива.¹⁰

Въпреки всички тези констатации, авторите на изследването защитават една странна тема. Според тях "Характерно за празнично-обредната система на българските граждани от цигански произход е нейната **консервативност**"¹¹ (к. м., Б. М.). Струва ми се, че в случая въпросните автори не прилагат историко-сравнителния критерий в неговата пълнота. Едно е да се сравнява празнично-обредната система на ромите с тази на българите, а съвсем друго е да се сравнява тази система сред цигани "преди" и "сега". При първото сравнение естествено е ромската празнично-обредна система да изглежда по-консервативна спрямо българската. При второто сравнение обаче веднага ще се доловят съществени изменения, които поставят под съмнение тезата за "консервативността" на празнично-обредната система на нашите цигани. За съжаление именно това диференцирано прилагане на историко-сравнителния критерий липсва при въпросните автори, поради което и те "сгъстяват тъмните краски", когато докосват духовния живот на ромите в нашата страна.

Тази си слабост авторите преодоляват в много отношения, когато разглеждат влиянието на семейството върху процеса на културно-битовото приобщаване на циганите към българския народ. Тук те правилно отразяват както позитивните страни на ромското семейство (това, че то е скъсало като цяло с патриархалността и е предимно индивидуално, че е

¹⁰ Виж: Резултати от ..., с. 142-144.

¹¹ Пак там, с. 142.